

*Nordkalottleden a národní
park Saltfjellet-Svartisen*

*Svatební cesta do norského
a švédského Laponska*

*červenec 2013
Janča a Pavouk*

*„Na komáry je nejlepší nechat je sát krev. Až máte tak tisíc vpichů,
tak pak už skoro nesají!“, Nor u Narviku.*

Deníček z putování norským a švédským Laponskem ve dnech 2. – 22. 7. 2013

Foto na první straně obálky: jezero Sårjås, na třetí straně obálky: Janča a Pavouk
u jezera Sårjås, poslední strana obálky: na cestě Nordkalottleden

Zapsal Pavouk, doplnila a opravila Janča

Nafotili Janča a Pavouk

Vytvořili pro radost na podzim 2013 Janča a Pavouk Ledvinovi

Plánovat a chystat dovolenou a svatbu dohromady je docela komplikované, navíc jsme si oboje zařizovali zcela sami. Část Laponska, kam jsme se chystali, není příliš navštěvovaná. Informace o námi plánované cestě nebyly v knižní podobě a skoro ani na internetu k nalezení. Už jen hledání možných cest a následné shánění a nákup jízdenek trvalo třicet až čtyřicet hodin a to jsme loni absolvovali podobnou cestu do, z dálky viděno, stejného kraje, do švédského Laponska.

Svatba se povedla a hned následující úterý odpoledne jsme vyrazili skoro na tři týdny na Sever. Naším letošním plánem bylo putovat pěšky z norského Narviku směrem na jih, pak se napojit na dálkovou pěší stezku Nordkalottleden (česky cesta krajem Severní Kalota – severní Skandinávie), po ní pokračovat přibližně po Norsko-švédské hranici do švédského národního parku Padjelanta, projít tento park po Padjelantaleden (česky cesta přes Padjelantu) a pak dojít do norského městečka Fauske na vlak. Celkem 300-350 km. Do Narviku je to vlakem 48 hodin jízdy.

Cesta na sever

Út 2.7. Brno – Praha – Berlín (vlak)

Jasný, slunečný den. Po půl třetí jedeme z Brna naším prvním vlakem do Prahy, odkud po hodině čekání o půl sedmé pokračujeme přímým nočním vlakem v lehátkovém voze do Kodaně. Už za Prahou nám průvodčí říká, že vlak pojedje z Berlína do Hamburku odklonem, neboť je tam úsek hlavní trati poničený nedávnými povodněmi. V Hannoveru si možná někdy v noci budeme muset vystoupit a pokračovat denními vlaky. Raději jdeme co nejdříve spát, kdybychom museli nad ránem vstávat a přesedat. Usíná se mi špatně s vědomím, že nám ujedou další spoje v Kodani a pak ve Stockholmu, a naše lístky jsou jen na konkrétní spoje bez možnosti jejich výměny.

St 3.7. (Berlín) – Kodaň – Stockholm – cesta na sever (vlak)

Jasný, slunečný den. Ráno se budím nervózní už v šest, jsme někde za Hamburkem. Vlak stále jede, úspěšně se tedy spojil s dalším nočním vlakem Basilej – Kodaň, který na nás v Hannoveru počkal. Máme však dvě hodiny zpoždění. V Kodani nám tedy pravděpodobně ujede přípoj do Malmö a Stockholmu a pak další spoj na sever. Co jede později, netuším.

Celé dopoledne jedeme placatou, jen mírně zvlněnou dánskou krajinou – pole, louky, trocha lesů. V podstatě všude jsou elegantní větrné elektrárny, které např. za rok 2012 Dánům vyrobily 30 % elektřiny. Před půl jednou jsme na hlavním nádraží v Kodani, hned za 5 minut odtud zrovna odjíždí přímý vlak do Stockholmu, je ale povinně místenkový. Nemáme čas vybavovat si nějaké jiné jízdenky, stačíme jen naskočit. Průvodčí nás ve vlaku nechává, jenom si musíme skoro v každé stanici přesedávat, protože přistupují další lidi, kteří mají místenku na naše místa. Ale hlavně, že jedeme. Do Stockholmu bychom měli dojet kolem ¾ na šest, další vlak do Narviku pak jede za dalších 15 minut, takže pohoda. Švédský rychlovlak se řítí rychlostí až 200 kilometrů za hodinu krajinou tvořenou lesy, jezery, občas se okénka mihne pole či louka. Je to tu už více zvlněné než v Dánsku.

Asi po hodině jízdy zůstáváme kdesi třet, prý technická závada. Po další $\frac{3}{4}$ hodině pokračujeme dále, zpoždění už nedohoníme, což ani moc nejde, vždyť z Kodaně do Stockholmu je to přes 700 km. Ve Stockholmu jsme až po šesté hodině večer. Naštěstí jede ještě další noční vlak na sever. Na nádraží dostáváme zdarma nové jízdenky na ten pozdější vlak a každý ještě jako bolestné poukázku na jídlo za 100 švédských korun (SEK). Nádražní pokladny jsou ultra moderní, vypadá to tu jako v prodejně mobilních operátorů. Za poukázky si nakupujeme večeri (salátek, buchtičky, jogurty) a jdeme večeret na břeh jezera Mälaren ke staré radnici (vysoká budova, kde se předávají Nobelovy ceny). Je modro, slunce klesá k obzoru. Krátce se procházíme po centru města, čekáme na nádraží a po desáté nasedáme do nočního spoje na sever. Teprve ve vlaku zjišťujeme, že místo míst na sezení jsme dostali postel, ne obyčejné lehátko, ale dvoulůžkový apartmán v první třídě, s vlastní sprchou a toaletou. Největší luxus, co ve Švédsku jezdí. Nejen teplá sprcha je velmi příjemným dárkem za to zpoždění. Před půlnocí usínáme.

Stockholm – krátká podvečerní návštěva vlakovou cestou na sever

Čt 4.7. (Stockholm) – Boden – Narvik (vlak); Beisfjord – údolí Skamdalsbakkan (pěšky)

Když se ráno probudíme, všude kolem je les. Občas můžeme jezero, které má na břehu chatu nebo domek. V půl jedenácté jsme v Bodenu, kde přestupujeme do našeho posledního vlaku, kterým pojedeme až na konečnou, do Narviku. Krajina je krásná, pustá, stromy jsou postupně nižší a nižší, jak jedeme stále na sever. Již za severním polárním kruhem přijíždíme do Kiruny, města s obrovskými doly na železo. Právě kvůli této rudě tu více než před sto lety vystavěli železnici až do Narviku, což je norský přístav, kousek od Lofotů, výhodný v tom, že díky Golfskému proudu v zimě nezamrzá a funguje celoročně.

Luxusní lůžko v první třídě s vlastní sprchou a WC

Kvůli neznámé závadě tu dvě hodiny tvrdneme, vlak je skoro prázdný. Nějak se to opraví a pokračujeme stále na severozápad. V dálce je spíše tušit než vidět masiv nejvyšší hory Švédska, Kebnekaise, kde jsme byli loni. Projíždíme podél obrovského jezera Torneträsk a stanicí Abisko. Loni jsme absolvovali vlakem na sever úplně stejnou cestu a vystoupili právě v Abisku. Letos to máme ještě asi o 100 km dál. Skalnatým sedlem přejíždíme do Norska a začínáme klesat řadou tunelů a zátaras proti sněhu a kamení dolů

k fjordu do Narviku. O půl osmé večer jsme v cíli. Nakonec bylo zpoždění jen přes hodinu a cesta nám celkově trvala o 6 hodin déle než byl původní plán. Ve vlacích jsme strávili 53 hodin a ujeli asi 3 600 km.

Kousek od nádraží je vyhlídka na pěkné město, bohužel je pošmourno. V bankomatu vybíráme peníze a hledáme autobusovou zastávku, potřebujeme popojet ještě asi 10 km podél moře. Autobus ale jede až za dlouho, tak stopujeme. Po půl hodině mávání nás bere chlápek do vesnice Beisfjord, startu naší pěší cesty přes norské a švédské hory a doly. Je devět večer a oba dva nažhaveni po dlouhé cestě vlakem vycházíme na dlouho pěší cestu norskou a švédskou divočinou.

Nordkalottleden

Nad Narvikem – polární den (foceno v cca 1.00)

luje vrcholy nad námi, ale není přímo vidět. Fotit se dá pěkně. V jednu v noci v cca 550 metrech poté, co naše cestička překročila řeku, táboříme a vzápětí usínáme.

Ze začátku cesta nebyla nijak označena, nad hranicí lesa už byl občas mužík. Stejně jsme se ale motali a často přemýšleli, kudy pokračovat dále. Nikoho jsme nepotkali.

Pá 5.7. Údolí Skamdalsbakkan – Lossistua – údolí Norddalem – (Fjellon) – u jezera Kjårdavatnet

Ráno dospíváme a až v deset hodin vycházíme, ranní slunce mizí a je zataženo. Mírně stoupáme, občas je mužík, který značí cestu, nebo dokonce červená barva na kameni. Nejsou tu žádné klády a mostky přes bažiny a močály, vše musíme přecházet a kličkovat mezi místy, kde je mnoho vody. V jedenáct začíná pršet. Jedna říčka nejde přeskákat přes kameny v botách, tak poprvé brodíme ledovou vodu. V dešti se nedá moc dělat přestávka, a tak jdeme stále dále, obcházíme jezero Lossivatnet po čvachtavé podmáčené louce. Jeho hladina kolísá až o 30 metrů, někde tu musí být podzemní tunel a elektrárna. Pokračujeme k chatě Lossistua. Je zamčená na

Údolí Norddalen a březový prales

univerzální klíč, který je funguje na všechny podobné chaty v celém Norsku. Klíč ale nemáme, stejně bychom služeb nijak nevyužívali. Je asi půl třetí. Po kratší obědové přestávce scházíme do výšky asi 500 metrů do údolí Norddalen. Cesta se prodírá březovým lesem, pod nohama bláto. Ocítáme se na prašné silnici, která je tu kvůli obsluze těch elektráren v okolí.

Původně jsme se chtěli odtud vydat skoro na jih přes drsná sedla nad 1200 m. Déšť a nejistota v podobě prodírání se sněhem a také zjevně nikdo, kdy by to prošel před námi, nebo nám alespoň řekl, že cesta je průchodná, mění naše plány, zasněžená sedla obejdem. Pokračujeme na západ, asi 10-12 km po prašné silnici mírně z kopce, až na rozcestí nedaleko dalšího fjordu (cca 100 m n. m.). Je to teď neuvěřitelný rozdíl v rychlosti přesunu. Přestává pršet. Je asi půl sedmé a my pokračujeme po asfaltce vzhůru směr jezero Iptojávri (také elektrárna) a na švédskou hranici. Asi po pěti stech metrech projíždí kolem auto. Trochu z legrace mávnu a ono nás bere. Pán jede na ryby do hor. Vzal nás nejen k jezeru Ipto, ale až na cestu *Nordkalottleden*, k jezeru Kjårdavatnet. Neprší, ale je zcela zataženo, všude visí těžké mraky. Pán vypráví o stavbě přehrad v okolí před čtyřiceti lety, o zimě, rybách a počasí. Ptá se nás, jak máme rádi komáry a hned si odpovídá: „Nejlepší je nechat je sát, až máte tak tisíc vpichů, tak už na vás komáři tak nejdou.“ Stavíme stan kousíček od cesty a brzy jdeme spát. V „noci“ zase pršelo. Za celý den jsme nepotkli žádného turistu.

So 6.7. Kjårdavatnet -Sitashyttene – před Pauro

Norský mostek pro pěší

co nás uvidí, zmizí v dáli. Jdeme pod dráty vysokého napětí. Po 5-6 km je opouštíme a zvlněnou krajinou kličkujeme mezi skalami, jezery, potoky, močály a sněhovými poli. Sněhová pole „stékající“ přímo do jezer a okolní mlha vytváří zvláštní atmosféru.

Odpoledne cesta klesá k jezeru Baugevatnet, které pak ze severu obcházíme. Přes řeku je most a u něho malá otevřená chatička se dvěma palandami. Dále obcházíme velký zaledněný masiv Pauro, po kamenech, blátem, ve výši max 900 metrů. Pak klesáme k jezeru Bovrojávri (cca 680 m) obklopenému zasněženými horami. Míjíme krásné skalní bloky stojící „nasvislo“. O půl sedmé, asi 4 km před chatou Pauro, stavíme stan. Jsme přímo na břehu jezera, neprší, ani komáři tu skoro nejsou. Jezero je ledově studené, v některých místech sněhová pole „stékají“ až do vody. Cestou jsme dnes jednou brodili a za celý den nikoho nepotkali.

Den pod mraky, se stálým mrholením. O půl deváté vycházíme po prašné silnici, jdeme asi 7-8 kiláků po břehu obrovského jezera Sitasjaure k zamčené chatě Sitas. Jezero se opět energeticky využívá. Mrholí. Po dalších 2 km silnička končí a my pokračujeme nahoru už jen po mužících, občas červeně nabarvených, stále po *Nordkalottleden*. Často ani pěšinka neexistuje, jen čas od času je v trávě, v blátě či na skále mužík, který značí směr postupu. Potkáváme prvního soba. Jako všichni ostatní je velmi plachý, jen

Deštivý den. Ráno v šest prší, čekáme. Naštěstí po sedmé přestává a můžeme vstávat. O půl deváté vycházíme, jdeme hodinu po břehu jezera Bovrojavri, na zdejší poměry se jde celkem dobře. Těsně před chatou Pauro přichází první dnešní slejvák. U zamčené pusté chaty půl hodiny čekáme, déšť ustal a vysvitlo slunce. Absolvujeme první dnešní velmi ledové brodění a jdeme po poloostrově až na jeho konec, kde není most, jen lodička na břehu. Asi 50 metrů vody je třeba

Duha na břehu jezera Bovrojavri

přeplout. Loď se musí odvázat, odstranit kamenné zátěže a odnést po skále do vody. Sám bych ji tahat nechtěl, i ve dvou nám to dává zabrat, a to je přitom pramice nějaká extra lehká. Nakládáme věci a Janča vesluje na druhou stranu, kde je trochu obtížné přistát přímo na skále. Vyhazujeme tu bágly, bereme druhou loď, která byla na druhé straně, přivazujeme jí za tu původní a s oběma se vracíme přes jezero. Naštěstí stále svítí slunce a hlavně není prudký vítr, který by nás mohl odvést někam pěkně daleko. Na prvním břehu necháváme onu první loď a s druhou už potřetí a naposled přejíždíme na druhý břeh, do cíle. Jde o klasická škatulata, ve Švédsku a Norsku je to na řadě míst často jediný způsob přepravy. Na začátku operace je na každém břehu jedna loďka, na konci operace to musí být tak jako na začátku, aby každý, kdo přichází z libovolné strany, mohl loďku využít a pokračovat po druhém břehu. Bylo to jen padesát metrů veslování a celá operace nám trvala půl až tři čtvrtě hodiny.

Cesta dále vede přímo na jih a ne na východ, jak je v mapě (i vydání 11/2012). Po vetchem mostě překračujeme řeku (asi tak 1,5 km západněji než je na mapě) a jdeme na jihovýchod, vysoko nad jezerem Bovrojavri. Cesta je značena mužíky a červenými fleky, není tu vyšlapaná cestička jen vyznačený směr. Svítí slunce a je větrno. Na hranici Norska a Švédska je hromada kamení obarvená na oranžovo a na ní historický kámen s letopočtem „1763“. Na švédské straně značení mizí, je tu jen řada rovnoběžných pěšinek, asi od sobů. Slunce pro dnešek definitivně mizí. Pokračujeme přibližně „rovně“ nad jezerem Kåbtåjaure a k jeho jižnímu cípu, značení nikde. Jdeme podle mapy, křižujeme sobí plot. Dále se značení opět objevuje, ve Švédsku je to typicky placatý kámen zabodnutý nasvislo do země či přichycený dalšími menšími kameny, horní část je obarvená na červeno. Značení nás vede tak, že sobí plot máme po pravici. Brodíme dnes podruhé, tentokrát je řeka docela široká. Pak mírně stoupáme do sedýlka (cca 750 m) a za slejváku klesáme k jezeru Skuogejávrr. Několik hodin jdeme po jeho břehu, občas se prodíráme porostem zakrslých vrb, občas je bláto, nejčastěji naštěstí tráva. Před sedmou večer jsme konečně u mostu přes řeku, která vytéká z jezera. Pokračujeme nahoru na západ směr chata Røysvatn ještě asi 15 minut a poblíž řeky táboříme. Večer zase prší, snad bude zítra konečně modro.

Rozcestí dvou pěších dálkových cest Nordkalottleden a Gränsleden

Deštivý den. Ráno se budíme v šest, prší, usínáme, zase se budíme, zase prší, a tak to pokračuje až do večera. Celý den jen ležíme ve stanu. V sedm večer přestává pršet a v osm, po večeři, vyrážíme dále nahoru do sedla. Jsme teď ve Švédsku a cesta je celkem dobře značená. Jen je kamenitá, nahoru, dolů, přes kamenná moře. Ke konci nás cesta přivádí už jen po kamenech k norské chatě Røysvatn (22.30), opět zamčené, nikde nikdo. Chata leží nad dvěma krásnými jezery. Jsme nad 800 m n. m., moc krásné místo, teď je ovšem v mracích a s večerem (podle

hodinek v noci) trochu ponuré. Po večerní svačince pokračujeme dále po cestě Nordkalottleden, nejdříve po nepříjemných kamenech a pak už příjemně po trávě. Na dlouhou dobu opouštíme Norsko, jsme tedy ve Švédsku, cesta je ale překvapivě stále značena norským červeným „T“. Přesně o půlnoci jsme na křižovatce cest Nordkalottleden a Gränsleden, nové cesty z roku 2010. Stavíme stan a hned usínáme. Nikoho jsme dnes na cestě nepotkali a ani nikdo během dne neprošel kolem našeho stanu.

Út 9.7. Křižovatka Nordkalottleden a Gränsleden – přítok Sargåjávrrre – křižovatka Nordkalottleden a Gränsleden – u jezera Akkajaure (most přes Umbasjåhkå)

Deštivě-mrholivý den, hodně náročný. V noci opět pršelo, ráno taky, až po 8 hodině přestává. Asi v 10 vyrážíme, je pod mrakem, mrholí, neprší. Pokračujeme po Nordkalottleden, cesta je překvapivě dobře značena stále norským „T“. Jdeme po trávě, po kamenech, nahoru dolů, kličkujeme mezi močály, blátem a kamením. Krajina je stále mírně zvlněná, v dálce v mracích se dají tušit zasněžené vrcholy kopců. Po hodině chůze potkáváme přímo na horách prvního člověka, osamocený Nor je na cestě z Lillehammeru na Nordkapp. Teď jde letní etapu od polárního kruhu do Abiska. Je to asi velký drsňák, i když podle vzhledu bude v důchodovém věku!

Po poledni docházíme za deště a blátem k široké dravé řece, přítoku jezera Sargåjávrrre, kterou je třeba přebrodit. Řeka vypadá drsně, je hluboká a dravá. Zkousím to naboso, moc to nejde. Janča to taky zkouší, uklouzne a namočí se do pasu. Další pokus dělám v pohorkách, kde mám sice lepší oporu na nohy, ale i tak cítím, že je velká šance, že tam jeden z nás spadne a všechno se zmáchá. Největší riziko je, že by ho proud odnesl dál, k blízkým přejím. Ani jistící špagát, který většinou nosíme, by nám nepomohl. Řeka je tady velmi široká. Všechny faktory (kromě toho, že Nor to včera, když asi bylo ještě méně vody, přešel) mluví pro to, že brodění vzdáváme. Bohužel. Ale zdraví a naše životy jsou přednější. Ještěže se řídíme radou polárníka Jaroslava Pavlíčka: „Stále měj nachystanou náhradní variantu“. Takže naštěstí nemusíme jít čtyři dny zpátky. I tak nepůjde o žádnou krátkou obcházku.

Podle údajů v mapě a podle rozcestníku na místě, kde jsme v noci tábořili, je od roku 2010 vybudovaná nová stezka Gränsleden jdoucí po severní straně obrovského jezera

Cestou necestou po Gränsleden

Akka (tam teče voda i z „našeho“ jezera Sångåsjávrr). Po *Gränsleden* se dá dostat do turistického místa Ritsem a odtud lodí na jižní břeh právě na to místo, kam bychom původně po *Nordkalottleden* došli. Vzdušnou čarou je to odtud 40-50 km. Výhodou je, že máme nové vydání mapy z roku 2012, na té starší by stezka nebyla, a ani by nás nenapadlo se po ní vydat.

Za deště se vracíme zpátky na místo, kde jsme dnes spali. Je 14.30. Vyrážíme novým směrem po Gränsleden, tentokrát na jihovýchod. Hned na úvod máme brodění, jen malinké, mělké. Pak pokračujeme po kamenech, meších, porostech borůvčí. Sestupujeme dolů. Směr je sice vyznačený mužíky a později obarvenými stromy, ale vyšlapaná pěšina často chybí. Prodíráme se porosty zakrslých bříz, u vody i vrbičkami. Další snadné ale hluboké brodění (Janča si musí sundat kalhoty, jejich vyhrnutí nestačí) a po chvíli přecházíme první nový visutý most přes řeku (ta samá, co jsme ji předevčírem večer také přecházeli). Kličkujeme mezi bažinami, často musíme jít přímo přes ně, už ani neždíme ponožky. Vody je asi po kotníky, mostky ani povalové chodníky tu žádné nejsou. Celá cesta má přes 60 kilometrů a vede sámským územím ze Švédska do Norska. Proto je kromě červené barvy i příležitostně značená dřevěnými prkýnky obarvenými „sámskými“ barvami – červenou, modrou, zelenou a žlutou. Asi každých osm kilometrů stojí jednoduchý přístřešek proti větru a kadibudka. Těch osm kiláků znamená v tomto náročném terénu několik hodin intenzivní chůze. O půl osmé jsme u jednoho přístřešku a říkáme si, že ještě dnes

Přístřešek na Gränsleden

dojdeme k dalšímu, abychom toho zítra měli méně. Je to jen šest kilometrů. Cesta je dále už skoro přímá a příjemná, i když opět chvílemi je to jen naznačený směr, nikoliv prošlapaná pěšinka. I navečer jdeme velmi rychle, přes mírné návrší (720 m), nad hranicí lesa. Přesto nám to trvá dvě hodiny. O půl desáté jsme u dalšího přístřešku v lese. Jsme na začátku obrovského jezera Akka dlouhého přes 60 kilometrů. Bohužel tu nikde nejde postavit stan, všude jen kameny v lese porostlé borůvkám a bláto. Pokračujeme ještě dále po „stezce“, lesem a bažinami k dalšímu visutému mostu přes řeku, která je přítokem jezera Akka. Je tu malinký plácek akorát tak pro jeden stan. Je deset večer, po dvanácti hodinách na nohou táboříme, večeríme a já hned usínám. Janča byla už večer značně nervózní a ubrečená a hladová. Shrnu-li vše, tak batohy máme extra lehké, moc nikde nezastavujeme, chodíme normálně rychleji než ostatní a dnes jsme ušli tak maximálně 25 km. V tomto terénu je rychlost 2 kilometry za hodinu maximum.

Za celý den jsme potkali jen toho Nora, jinak opět žádná živá duše. Celý den byla zima, asi tak osm stupňů. Tak to je vlastně od začátku pobytu, rukavice a kulich si moc neodpočinuly, pravidelně máme ruce trvale zmrzlé ráno při balení, v poledne na oběd a večer u stanu. Zahřeje nás je chůze a spacák.

St 10.7. U jezera Akkajaure – Ritsem (na břehu Akka)

Zatažený den, místy s mrholením. Unaveni po včerejšku vyspáváme a vycházíme až v deset hodin. V noci poprvé nepršelo a uschl nám stan, karimatky i další mokré věci, jen boty ne. Dle údajů na rozcestí to máme dnes tak 19-20 km lesem podél jezera. První půlka vede v lese, po kamenech, bažinách. Cestička je většinou znatelná, i označení je dobré, i když není to tak jednoznačné, jako když u nás jdeme po turistické cestě lesem. Často musíme měnit směr, obcházet skály, jezírka, jezera, velké bažiny, čvachtačky a není úplně jasné, kudy pokračovat, abychom cestu úplně neztratili. Okolní tráva a další podrost v některých úsecích sahá až do výše do pasu.

O půl třetí jsme na pozdní oběd u dalšího krytého odpočívadla. Už jsme v druhé polovině dne, dostáváme se výše, nad hranici lesa, je krásný výhled na jezero, akorát je všechno pod mraky, takže okolní hory si musíme domyslet. Nádherný masiv Ahkká

Obrovské jezero Akka

(Národní park Stora Sjöfallets), převyšující jeho jižní břeh o více než 1 500 metrů si musíme domyslet. Poslední hodinu a půl sestupujeme, naštěstí už trochu snadnějším terénem k turistickému místu Ritsem. Bažin je jen několik, i když výživných. O půl sedmé jsme dole. Ritsem tvoří jen turistická ubytovna s obchůdkem, informační místo, kempink (vše v jednom), sámská osada a přístaviště. Zjišťujeme, že loď na druhý břeh jezera, kam chceme pokračovat, nám jede zítra ráno. V obchůdku se posilňujeme, i když nemají žádné čerstvé pečivo, ovoce, zeleninu ani v podstatě mléčné výrobky. Hodný prodavač nám těsně před zavíračkou dává zdarma kafe a *Kanelbullar* (česky skořicový šnek), typické švédské sladké pečivo. Táboříme hned pod vysílačem mobilního operátora, je tu klid, rovina a tekoucí voda. Zítra ráno začneme další trek: *Padjelantaleden*, aneb česky cesta Padjelantou, zároveň tudy pokračuje i *Nordkalottleden*, cesta, kterou jsme včera museli kvůli neúspěšnému brodění přerušit. Za celý den opět žádní turisté, lidi jsme potkali až večer v Ritsemu v obchodě. Ani signál na mobilu jsme nechytili.

Čt 11.7. Ritsem – Änonjálmmme (loď); Änonjálmmme – Akkastugorna – Kisurrisstugorna- Sallohaur

Sámka na lodi

V noci mírně pršelo, je zataženo. Před šestou vstáváme, snídáme a vyrážíme asi kilák do přístaviště. O půl osmé jedeme lodí na druhou stranu jezera Akka. Jako pasažéři cestují jen dva Sámové (paní jde 50 km na letní sobí pastviny) a my dva. Na loď se přitom pohodlně vejde tak sto lidí. Cena pro jednoho činí 250 švédských korun. Po osmé jsme na druhé straně, v sámské osadě Änonjálmmme a můžeme zahájit pouť po *Padjelantaleden*. Procházíme kolem „originálních“ sámských domků z břízy, které stojí hned vedle moderních chatiček. „Originální“ znamená, že jsou postaveny tradičním stylem z březových klád, na tom březová kůra jako izolace proti vodě a na vrchu jsou drny porostlé travou. Rozdíl je

v tom, že navíc je pod drny další plastová hydroizolace a taky že domečky mají okna a nahoře komín.

Hned po prvních metrech chůze je poznat rozdíl oproti minulým dnům, přes sebemenší bažinu či potůček je dřevěný chodník nebo mostek. Cestička je řádně vyšlapaná a jednoznačná, jdeme tak dvakrát rychleji a hlavně pohodlněji.

Po dvou kilometrech jsme u prvního turistického komplexu Akka. Kromě dvou dřevěných chat pro turisty je zde domek správce, záchod, gril, hadice s pitnou vodou a pochopitelně velká sauna.

Nocleh stojí, podobně jako všude jinde, 300-400 švédských korun. Pokračujeme po cestě jen řídkým březovým lesem, často po pěkných pláních, proti proudu nádherné, široké, čisté a peřejnaté řeky. Jiné stromy než břízy tu nejsou, když nepočítám zakrslé, spíše bylinné vrby. Bohužel je celý den zataženo, a tak nevidíme nádhernou horu Ahkká

Řeka Vuojatadno

nad námi ani jiné okolní hory. K tomu děsně fučí a je zima, celý den jsme v kulichu a v rukavicích. Z dálky pozorujeme několik stád sobů. O půl jedné jsme na oběd u další chaty Kisuris. Vedle nás u stejného stolu před chatou obědvají i dvě Švédky s naloženými batohy. Jsme přesně na rozhraní třech národních parků – Stora Sjöfallets (přes něj jsme teď šli asi 10 km), Sarek (ten tu dělá úzká cípek) a Padjelanta, na jejíž území právě vstupujeme. Chaty vypadají, že nejsou moc obsazené, i když venku se nějakí turisté pohybují.

Dále nás cesta vede po širokých větrných pláních, opět pohodlně, jen výjimečně po nepříjemných kamenech nebo blátem. Míjíme v dálce další letní sámskou osadu Kutjau-re, ležící na břehu stejnojmenného jezera. V okolí se pasou stáda plachých sobů. Janičku už hodně bolí nožičky z pohorek, které se poněkud srazili. Kolem půl páté se ocitáme u velikého závěsného mostu pro pěší přes řeku Vuojatadno, prý největšího v Laponsku. Na mostě to krásně pohupuje, brzy bych dostal mořskou nemoc. Most přecházíme a pro dnešek se po třiceti kilometrech chůze utábořujeme na krásném místě, na ostrově, který tu řeka vytváří. Je bohužel furt zamračeno, chladno (dle teploměru asi 8 stupňů) a především velmi větrno. Voda v řece nám krásně hučí. Když jí pijeme a vaříme z ní, tak chutná velmi dobře.

Stádo sobů

Za celý den jsme potkali 25-30 turistů. Dvě Švédky, které s námi obědvaly, si postavily stan kousek od nás.

Pá 12.7 Sallohaure – Låddejåkkåstugan – Árasluokta

Deštivě-zatažený den. Druhou půlku noci prší a drobně prší i ráno, když vstáváme; jsme přímo v „mraku“. Před desátou vycházíme do deště, stále na jih po *Padjelantaleden*, stoupáme mírně vzhůru. Pod námi v dálce je letní sámská osada Sallohaure. Jezera a okolní hory kvůli mrakům vidět nejsou. Stezka je horší než včera, více bláta, bažin, rozbitých dřevěných mostecků, ale stále je to dobré. Po třech hodinách chůze docházíme závěrečným prudším sestupem k chatě Låddejåkkåstugan. Je to zase skupina chat, záchody, domeček správce, což jsou zde Sámové. Dopoledne jsme potkali jen dva turisty, o to více stáda plachých sobů v mlze.

Po obědě přecházíme po mostku přes krásné peřeje-vodopády a stoupáme na švédské poměry prudčeji do kopce. Už neprší, ale jsme přímo v mracích. Na náhorní planině Párka ve výšce 900 metrů mjíme zajímavý geologický útvar, vysoký asi 3 metry ve tvaru houby. Pozvolna a trochu více blátem kolem sámských letních teepee klesáme k novému mostu přes širokou dravou řeku. Jsme již kousek od obrovského jezera Virihaure, které ovšem můžeme jen tušit v mlze. Dnešní poslední čtyři kilometry jdeme zase mírným traverzem k chatě a letní sámské vesnici Árasluokta, jsme už skoro na břehu jezera. Stan stavíme kousek od mostku přes další řeku, je asi šest večer. Jdeme se podívat k chatám (je to komplex 7-8 chatek) a do sámské vesnice, která je hned vedle, přímo na břehu jezera. Na kraji osady je dřevěný, voňavý kostel z roku 1993, i se zvonicí. V kostele si prohlížím Knihy žalmů, jsou psány švédsky a ve třech sámštinách. Domečky Sámů jsou moderního typu, se vším moderním zázemím a pohodlím – generátory elektřiny, loďkami s motorem, moderní výbavou, oblečením, topením na plyn atd. Jen asi z nostalgie mají postaveny i původní březovo-drnové chýše. V jednom domku si kupujeme doma pečenou chlebovou placku (á 35 šv. korun). Mraky trochu stoupily, ale stále je počasí nic moc. Snad poprvé za celou dobu se cácháme v řece u stanu. Večerní idylu u stanu kazí mračna komárů, takže musíme vařit ve stanu. Snad konečně zítra uvidíme slunce! Za celý den jsme potkali asi 10 turistů na cestě a asi 10 večer v osadě.

So 13.7. Árasluokta – Stáloluokta – chata Staddajåkkå – 2 km západně od chaty

Deštivě-zatažený den. V noci opět prší, ráno taky, vstávání o chvíli odkládáme. Vyrážíme za mírného mrholení o půl desáté, všude jsou mraky. Stoupáme stále

V dřevěném kostele v Árasu

po *Padjelantaleden* mírně nahoru a jdeme traverzem vysoko nad jezerem Virihaure, které bohužel pro mraky opět moc nevidíme. Přejdeme přes pláně a pak mírně klesáme za stálého mrhnutí k lesu a k letní osadě Staloluokta. Oteplilo se, i slunce by na nás chtělo posvítit, ale nejde mu to skrze mraky. O půl jedné jsme v osadě, ležící opět na břehu Virihaure. Zrovna přilétá a odlétá vrtulník s turisty a se zbožím. Na kraji osady leží horský hotel, ale na recepci nikdo. Jedna místní Sámka tu má obchůdek, kde si k dnešní večeři kupujeme oblíbené fazole a nějakou tu sušenku k obědu. Sámové tu žijí, jak nám paní říká, jen přes léto. Mají tu opět zcela moderní domečky. Je tu i kostel, tentokrát klasická velká chýše, i když má moderní okna, na podlaze jsou kůže a březové větvičky, vše je provoněno kouřem z ohně.

Před půl třetí, po obědku a delší přestávce pokračujeme dále. Opouštíme *Padjelantaleden* (ta míří do vnitrozemí do Kvikjokku) a pokračujeme k západu, opět po *Nordkalottleden*, dle původního v plánu směr Norsko. Jdeme krásným a širokým údolím, pohodlnou stezkou nad hranicí lesa, proti proudu řeky Stálojåhkå. Bohužel jsou pořád mraky a taky trochu mrholí. Za 3 a půl hodiny chůze jsme u skupin chat Staddajåkkå, zde už prší regulárně. Je tu pouze samotná paní správcová, která ubytovává, a dva starší manželé jako turisté. Kousek od chaty u dalšího mostu přes řeku se cesta *Nordkalottleden* větví a my pokračujeme po její západní větvi směrem na norskou vesnici Sulitjelma. Po dvou až třech kilometrech v sedm večer táboříme přímo na břehu řeky. Průměrný deštík se večer mění na pořádný slejvák.

Dopoledne jsme potkali asi 15 turistů, odpoledne jen ten manželský pár na chatě.

Ne 14.7. Před Sårjås – Sårjåsjavrestugorna – Sorjoshytta – Ny-Sulitjelma

Slunečně-zataženo-deštivý den. Náš poslední den v parku Padjelanta. Celou noc strašně fučí a občas i prší. Poprvé zde v Laponsku vidíme ráno kus slunce. Bohužel do toho prší, aspoň se můžeme kochat duhou. Balíme a po osmé hodině vyrážíme na jihozápad, stále mírně nahoru, směr Sulitjelma. Přestává pršet, slunce místy svítí, poprvé dělám fotku řeky osvětlené sluncem. Po hodině chůze příležitostnými bažinami – tady už žádné dřevěné lávky nejsou – přicházíme k nádhernému jezeru Sårjåsjávrrre, nejhezčímu za celých deset dní. Je na krásném místě obklopeném zasněženými vrcholy a hlavně je to naše první jezero se sluncem! Obdivujeme nádherný kamenný rozcestník s krasopisně napsanými údaji o směrech a vzdálenostech. Na břehu, přímo nad výtokem řeky z jezera stojí malinká samoobslužná ubytovací chatička. Je perfektně zařízená. Bydlí v ní dva rybáři a na břehu jezera stanuje další pár. Pokračujeme snadnou čvachtavou cestou podél jezera, spíše po trávě, kamenů je méně, stále máme výhledy na okolní hory, nad námi máme krásný, zaledněný masiv Sulitelma. Jezero přechází v druhé, o něco výše položené, jezero Sorjosjávri (cca 800 m) a my přecházíme ze Švédska do Norska, přibývají kameny a někde i celá kamenná moře. Kolem jedné hodiny jsme u další chaty Sorjoshytta, ležící zase na krásném

Sårjås – nádherné rozcestí cest

místě nad jezerem. Zrovna prší, tak obědváme uvnitř. Chata patří neziskové organizaci Sulitjelma og Omega Turistforening (SOT), provozující 28 podobných chat v okolních horách. Opět poskytuje maximálně možný komfort.

Odpoledne už zase při zatažené obloze stoupáme, pro nás zatím nejvýše v Laponsku, do výšky přes 1000 metrů. Krajina je drsná: jen kamení, sníh a led. Cesta je ale skvěle značená, norské červené „T“ je namalováno doslova co pár metrů na vztyčených kamenech. Proplétáme se mezi skalami, jezery, přecházíme několik větších sněhových polí, potkáváme německou rodinku na výletě a jednou i brodíme širokou, mělkou říčku, vody je ovšem jen mírně nad kotníky. Bohužel často mrholí a je kompletně zataženo, žádné slunce. Poslední hodinu klesáme úzkou prudkou pěšinkou k obrovské chatě Ny-Sulitjelma (600 m n. m.), zamčené, prázdné a zanedbané, kousek od ní táboříme.

Došli jsme tak úspěšně až na konec *Nordkalottleden*. Zítra to máme už jen hodinu dolů do stejnojmenné obce Sulitjelma. Dnešní den byl letos zatím nejhezčí v Laponsku, jednak byla krásná krajina, příjemná cesta, hezké okolí a hlavně to dopolední slunce. Za celý den jsme potkali asi 15 turistů, ani jsme nečekali takové návaly. Celkově je Padjelanta krásný kraj světa, kromě sámských osad je tu mega divočina, pravá pustina. Bohužel jsme si jí moc neužili, furt bylo ošklivě a chyběly nám daleké výhledy. Druhá polovina treku po *Padjelantaleden* byla mnohem snažší než ta první půlka, kterou jsme absolvovali po *Nordkalottleden*.

Po 15.7. Ny-Sulitjelma – Sulitjelma (pěšky); Sulitjelma – Fauske (bus); Fauske – Røklund (vlak); Røklund – Russånes – u Jordbruhytta (před Jarbru fjell)

Deštivý den. Ráno vstáváme po šesté, abychom stihli autobus dole ve vsi. Balíme stan, zrovna když prší. Šest kilometrů klesáme po pěkné šterkové cestě do vsi Sulitjelma. Celá oblast byla až do začátku 90. let hornickou oblastí, proto je tu ta dobrá cesta; všude kolem jsou vidět pozůstatky hornické činnosti. Okolní kopce jsou bohužel v mracích. Dole ve vesnici na silnici u velkého jezera chvíli neúspěšně stopujeme a tak po deváté nasedáme do autobusu jedoucího do nejbližšího města Fauske. Nejprve silnice vede podél jezera, pak podél řeky a nakonec třemi tunely po sobě (délka tak 8 km) podél fjordu. Autobus stojí na těch 25 kilometrů 55 norských korun (180 Kč) na jednoho. Je to sice jen lokální linka, ale vozidlo je velmi moderní a pohodlné.

Jezero Sorjos (Norsko), v popředí norské turistické značení

Lesnatá část NP Saltfjellet

Saltfjellet

Rádi bychom si prohlédli střed Fauske, ale vlastně tu nic není. Obchodáky a benzínka stojí přímo na promenádě, je tu kousek „obchodní“ třídy a malé pěší korzo u radnice. Je překvapivě opět zima a zataženo. Nakupujeme na další čtyři dny do hor, rozhodli jsme se navštívit Národní park Saltfjellet-Svartisen, ležící asi 30-40 km na jih od Fauske. V turistických informacích, které jsou součástí hotelu, jsou ochotní (úschovna batohů i internet zdarma), nic ale neví a ani tu nemají žádné informace o horách. Na internetu toho také mnoho není. Vezmeme to tedy nějak na blint podle mapy, kterou jsme koupili vedle v jediném knihkupectví ve městě. Před jednou hodinou, za vytrvalého deště, nasedáme do vlaku a jedeme do vesnice Røklund (cca 30 minut jízdy, 95 norských korun na osobu). V Røklundu se pokoušíme najít cestu přímo do hor, směr Jordbruhytta. Když se ptáme na cestu, tak nám to místní rozmluví, že bychom ji neměli šanci najít, že tu je řada větvičích se traktorových cestiček v lese, žádná jedna hlavní, jako tvrdí naše mapa. Jdeme tedy oklikou údolím na jih, nejprve po vedlejší silniče, pak po příjemné pěšině podél řeky a nakonec asi tři kilometry po hlavní silnici E6 do vesnice Russånes. Teprve odtud stoupáme vzhůru po prašné silniče až na místo, kde je parkoviště a kde začíná značená turistická stezka. Z nádraží nám to trvalo, včetně úvodní zacházky při hledání cesty, tři hodiny, dle mapy to měl být jen kousíček! Vesměs v mrholení či v dešti.

V pět hodin vyrážíme z parkoviště vysokým lesem po pěšině prudčeji vzhůru k chatě Jordbruhytta, cesta je znatelná, vyježděná skútre, někdo tu občas projde. Křižujeme řadu podobně vyšlapaných cest a přitom ta naše je dost neznatelně a řídce značená. Často nevíme, zda ta pěšina, po které jdeme, je ta pravá. Míjíme v lese ležící stádo ovčí, ani tu okolo nejsou moc bažiny. Všude jsou koberce borůvek, které ale teprve začínají

dozrávat. Jdeme asi dvě hodiny (do sedmi); asi dva km před usedlost Jardbrufjell. Poslední hodina cesty vedla vlastně jen po rovině, bažiny přibyly, často jsme je museli přecházet. Okolní krajina, kterou vidíme, je zatím velmi plochá. Stavíme stan v březovém pralese, kousíček od malého vodopádu. Voda, která padá dolů, neodtéká pryč, ale mizí kdesi v zemi. Je tu více takových úkazů, a to tu není žádný kras. Ráno i večer jsme nikoho nepotkali, jen stádo ovcí. Večer prošla kolem stanu dvojice žen, asi z blízké farmy.

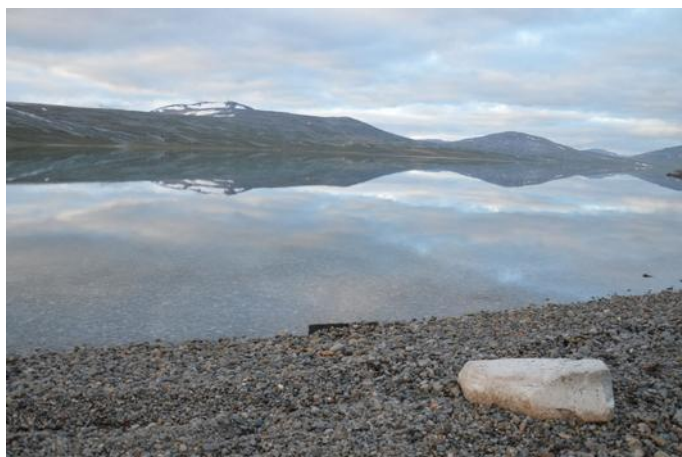
Út 16.7. U Jordbruhytta (před Jardbrufjell) – Øver Oksvatnet – u jezera Bjøllåvatnet (u chaty Bjøllåvasstua)

Deštivý den. Ráno balíme opět v dešti mokrý stan. Po deváté vycházíme. Asi dvě hodiny jdeme v podstatě po rovině, přes bažiny a močály; krajina je pěkná, kde není bažina nebo skála, tam roste bříza. V jednu chvíli svítí sluníčko mezi mraky, rychle ale zajde a už zase mrholí.

Břízy jsou už malé, zakrslé, v podrostu jsou zase malé vrby, ve vyšších výškách vidíme dokonce i strom jeřáb. Přecházíme po mostě a pokračujeme podobnou krajinou. Cesta je čím dál užší, chvílemi se zcela ztrácí, např. v močálech, jen občas je tu jako značení mužík, stará červená barva na stromě či zatlučený březový kůl v zemi. Objevují se okolní hory, vysoké 1000-1500 metrů. Mírně stoupáme a kolem poledního jsme v 600 metrech u hezkého jezera Øver Oksvatnet, na rozcestí turistických cest. Bohužel jsou všude mraky a krápe. Obědváme s pasoucími se a cinkajícími ovci v dáli.

Po obědku pokračujeme další 3 hodiny podobnou krajinou, již nad hranicí lesa. Cestička je spíše lepší než horší, blátem a močály jdeme jen občas. Asi po dvou hodinách chůze docházíme na rozcestí, úplně ve stejný okamžik sem od východu přichází dvojice mladých Norek s malým psíkem. Neuvěřitelně načasovaná náhoda v liduprázdné pustině. Poslední hodinu dnešního putování jdeme pohodlnou pěšinou k velkému jezeru Nordre Bjøllåvatnet (700 m). Je půl čtvrté a pro dnešek končíme. Je tu odemčená chata (resp. komplex dvou chat a příslušenství) Bjøllåvatne. Zkoumáme, co všechno je vevnitř. Je opět perfektně vybavená k pohodlnému pobytu za 250 korun na osobu a noc. V chatě je spousta průvodců po norských horách, ale jen v norštině. Už za silného deště si přímo na břehu jezera, kus od chat stavíme stan. Zítra ráno už musí být slunce, alespoň to říkají ty dvě Norky, které nás došly a nocují v chatě.

Za celý den jsme nikoho nepotkali, jen ty dvě holky, jinak je tu pusto.

Jezero Bjøllåvatnet ve čtyři hodiny ráno

Interiér chaty Bjøllåvatne

St 17. 7. Jezero Bjöllåvatnet – Midtistua – sedlo Låpptåvággetjahtsa (1100 m) – u říčky Kjemåbekken (930 m)

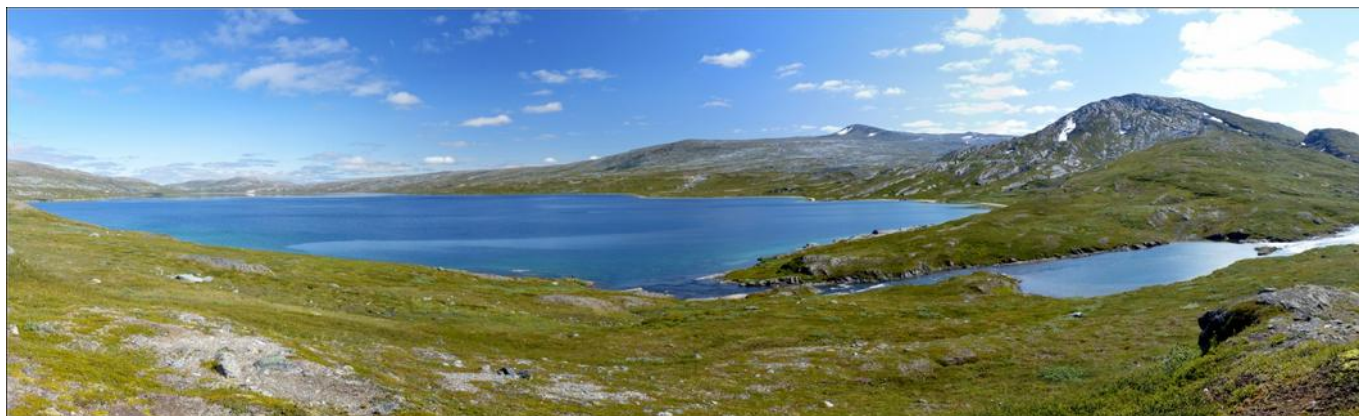

Zakrslá vrba

Nekonečné kamenné moře v nekonečném sedle

Slunečně-deštivý den. Ve dvě ráno je skoro jasno, akorát že slunce ještě nesvítí; ve čtyři ráno je jezero krásně osvětleno, ale zase jsou přímo nad námi mraky, o půl osmé jsou mraky úplně všude. Přesto to tu vypadá pěkně, za mírného mlžení vstáváme, snídáme a balíme. V 9 hodin vyrážíme dále. Cíl je jasný: jít tady v horách 50-60 km skoro pořád dolů údolím na jih. Obcházíme jezero po pravém břehu, mraky zázračně mizí a začíná svítit slunce. Míjíme chatku postavenou „klasicky“ z kamenů na sebe, bez pojiva, uvnitř s kamenným krbem, se zelenou střechou. Chatka má i jedno malé okénko s výhledem na jezero. V útulně musí být za sněhové bouřky či za slejváku mnohem lépe než venku, i když nějaký sníh se dovnitř dostane. Najednou je zcela modro a slunce praží. Janča si proto hned v nejbližším potoce myje hlavu. Jezero má na slunci nádhernou, až světle modrou barvu. Okolo jsou kopce vysoké 1300-1500 metrů, cesta po pěšince je pohodlná, kameny a nepříjemné bláto je jen občas (9-12.30 h). Na oběd jsme u další odemčené chaty, Midtistua, opět luxusně vybavené kamny, plynem, nádobím, maličkými pokojíčky s postýlkami s peřinami. Cena je opět 250 norských korun na osobu a noc. Obědváme venku na zápraží s výhledem na další jezero Søre Bjöllåvatnet, fouká vítr. Je pěkně, takže měníme plány, místo na jih to vezmeme na východ do sedla směr vesnice Lønsdal a zítra, když bude hezky, vylezeme na nějakou z okolních hor. Dvě a půl hodiny (13.30-16) obcházíme velkým obloukem jezero, stále stoupáme z 630 m do 1000 m. Zakrslé břízy i tráva mizí, kolem je už jen kamení. Proti nám jde mladý pár, ejhle Pražáci, rybáři. Prý každou noc spí v chatičkách, hezky si tam zatopí – říkají, že tam mají

Sluncem osvětlené jezero Bjöllåvatnet

pěkně 30 °C. Akorát, že jaksi taksi neplatí. Kvůli takovým vykukům by v ČR takový systém otevřených chat založený na důvěře nefungoval! Přitom náklady jsou jasné – plyn na vaření a topení, otop, údržba a náročná doprava materiálů, tj. platit se musí.

Zprava se na nás valí mraky a postupně se celé modré nebe zase zatahuje peřinou mra-
ků. Přicházíme na rozcestí (v asi 1000 metrech), zataženo je už úplně a právě začíná pršet. Přemýšlíme, co dál a rozhodneme se pokračovat, stejně zde fučí a jsou tu už jen kameny, stan se nedá postavit ani na trávu ani na hlínu. Další dvě a půl hodiny přecházíme v mra-
ku a za deště přes ploché sedlo Låpptávággetjahtsa (cca 1100 m) přes kamenná moře, sa-
mostatné balvany, suťviska a přes čvachtavou vodu. Chůze po sněhu by byla mnohem
pohodlnější. Ten tu už není, leží až na okolních svazích. Druhou půlku mírně klesáme,
kameny postupně ubývají a přibývá tráva. O půl sedmé jsme u říčky Kjemåbekken (cca
930 m), kde je i první skoro suchý rovný plácek. Janička už toho má zase po krk a tak
rychle stavíme stan. Prší a neuvěřitelně fouká. Déšť a poryvy větru se střídají celou noc.

Jedna věc je jistá, okolní hory jsou jen skalnaté a velmi kamenné. Morálka není
vysoká, takže zítra nikam na vrchol nepůjdeme, leda, když bude krásně.

Za den jsme potkali jen dva Nory v poledne a odpoledne zmíněný český pár.

Čt 18.7 U říčky Kjemåbekken (930 m) – jezero Kjemåvatnet

Celou noc mrholí, prší a střídavě fučí. Ráno je sice bez deště, ale je zcela zataženo. Je
to jasné, nikam nahoru nepůjdeme, nemá to cenu. Ve větru si vaříme snídani, raději
přímo ve stanu, neboť i v předsíni hodně fouká. Balíme a v osm vyrážíme. Jdeme už po
travnaté stezce, stále mírně z kopce, po pravém břehu říčky. Občas jsou kameny, dále
nás zpomalují propadající se bahnito-močálové úseky. Už tak v 850 metrech se objevuje
zakrslá vrba, která tu hned tvoří souvislé koberce, o které šustí naše kalhoty. Pod námi
už vidíme jezero, musíme však ještě tak ¾ hodiny traverzovat vysoko nad ním, místy
skála, místy bláto, než k němu konečně scházíme; celkem od rána tak 2,5 h chůze.
Opouštíme značku, která vede až do obce Lønsdal a přímo na břehu jezera si stavíme
stan. Je 10.30 a dnes už dále nepůjdeme.

Nad námi jsou hory, před námi pěkné jezero, komáři skoro žádní, i slunce prosvítá.
Bohužel všechno dobré zůstává, jen to slunce mizí a je zase zima... Polehávání venku na
trávě znemožňují pravidelné mrholivé přeháňky. Počasí je stejné až do večera, žádná
slunečná fotka s jezerem, žádné koupání na sluníčku, a tak celý den trávíme sladkým
nicneděláním a ještě sladším spánkem ve stanu. Během dne jsme nikoho nepotkali, ani
jsme nikoho v dálce nezaslechli, jen jeden stan je vidět opodál na břehu jezera.

Celodenní nicnedělání u jezera jezero Kjemåvatnet

Pá 19.7. Jezero Kjemåvatnet – Lønsdal (pěšky); Lønsdal – Trondheim – směr Oslo (vlak)

Poslední den v horách nezklamal, je opět zamračený i deštivý. V noci fučelo, takže se dělaly vlny na jezeře, které pak narážely na břeh hned vedle nás. Balíme, když neprší, a tak je aspoň stan suchý. Hodinu kráčíme zajímavou krajinou, odlišnou od toho, co jsme chodili doposud, většinou jdeme po hladkých skalních blocích, které naštěstí moc nekloužou. Je asi deset hodin dopoledne a jsme na konci našeho pěšího putování, na nádraží v Lønsdal.

Cesta na jih

Na nádraží zjišťujeme, že vlastně nejde o žádnou vesnici, není tu ani obchod, ale jen nádraží, jeden hotel a chaty. Vlak na Trondheim a dále na Oslo nám jede až ve dvě

Restaurační vůz norských drah

nás provází celé odpoledne. Vlak má parádní prostor pro děti a nádherný bufetový vůz. I přes velmi vysoké ceny si tu dáváme k večeři každý jeden sendvič, neboť trocha suchých vloček s jednou lžící cukru a semínka, to poslední co nám zbylo, není to, čím se dá zahnat hlad. V deset večer jsme v Trondheimu a hned za hodinu pokračujeme vlakem dále do Osla, posilnění zmrzlinou a levnou „nutelou“ za naše poslední norské koruny. Poslední den jsme v horách nikoho nepotkali, i když na nádraží v Lønsdal vystupovalo z vlaků vícero turistů, jedna skupina vypadala jako Češi, ale nestihli jsme s nimi promluvit.

So 20.7. Trondheim – Oslo (vlak); Oslo – směr Kodaň (bus)

Noc ve vlaku je klidná, zvláště s nafukovacím polštářkem, dekou, krytkou na oči a špunty do uší, které každý cestující nafasoval. Jedeme přitom na seznení obyčejným vagónem. Vše je v ceně

odpoledne a my jsme už ráno snědli skoro všechny zásoby. Zkoušíme proto stopovat na nedaleké hlavní silnici E6 zpátky na sever, abychom si mohli dokoupit jídlo na cestu. Je přitom strašná zima, začíná i pršet. Po hodině a půl, když nikdo nestaví, to vzdáváme. Další dvě hodiny se ohříváme v příjemně vytopené čekárničce a dojídáme úplné zbytky zásob ze dna batohů, kterých není mnoho. Loučíme se s národním parkem Saltpjellet a i s celým Laponskem. Ve dvě odpoledne nasedáme do luxusního vlaku do Trondheimu. Jedeme nádhernou krajinou nejdříve holou a kamenitou, přes sedlo a severní polární kruh a klesáme dolů, přibývají lesy. Jezera, řeky, lesy a fjordy

Oslo – nová budova Opery

naší jízdenky tzv. „minipris“, se kterou se dá za 300 norských korun přejet celé Norsko (nás stála jedna 400, ty nejlevnější už nebyly). Ve čtyři ráno se budím, okolo je vidět slunce. A slunce je i celý den.

V sedm ráno jsme v Oslu. Hned od rána je slunečno a vedro, tak 26 °C, takové počasí je tu prý řadu dní po sobě. Celý den trávíme pěší chůzí po městě, nákupem dobrot (jsme po 16 dnech vyhládlí) či jen tak sezením ve stínu. Jen na chůzi je pro nás moc vedro. Navštěvujeme největší turistická zastavení Osla. Moc se nám líbí v muzeu Vikingských lodí (originální dřevěné, z 9. století) a především parádní „oselská“ radnice. I nová opera je pěkná, dá se chodit po všech jejich šikmých střechách. Vegetariánské restaurace, kam jsme chtěli jít na večeři, mají v sobotu zavřeno, tak jíme ve vietnamské restauraci kousek na sever od nádraží. Více nám oběma učarovali zákusky z „perské“ cukrárny odnaproti. Před jedenáctou večer odjíždíme autobusem do Kodaně z autobusového nádraží ležícího vedle vlakového. Bohužel noční vlak do Kodaně buď nejezdí, a nebo jsou nějaké velké výluky.

Ne 21.7.- Po 22.7. Kodaň – Hamburk – Drážďany – Brno

Na trajektu z Dánska do Německa

i když zrovna přecpaný. Pro nás je hlavní atrakcí pobyt na trajektu mezi Dánskem a Německem (¾ hodiny). Na horní palubě příjemně fouká a je tu krásný výhled na slunečné moře.

Po druhé hodině jsme v Hamburku. Bohužel nemůžeme jet na naše jízdenky dřívějším vlakem, máme alespoň chvíli na letmou prohlídku města. Ve vedru se jdeme pěšky podívat na hlavní náměstí ke zdejší radnici a až na břeh Labe, které zde už tvoří řadu ramen a kanálů – začíná tu delta řeky, odborně zvaná estuár. Hamburk, ležící na říčních kanálech, na nás působí jako krásné město. Někdy se sem vrátíme. V centru zrovna probíhá nějaký triatlonový závod a závodnice kolem nás jezdí na kole a běhají jako o život. O půl páté jedeme z Hamburku přímým vlakem do Drážďan. Bohužel to není vlak ICE, ale jen kategorie IC, což jsou překvapivě české vagóny (přitom vlak končí v Drážďanech). Jako na ostudu v našem vagónu nefunguje klimatizace. Cesta vede placatým Německem, projedeme Berlínem a se západem slunce jsme v Drážďanech. Odtud nám hned pokračuje přímý noční vlak až do Brna. V Brně jsme sice ve tři ráno, ale díky výlukám na hlavním nádraží a objíždce přes Modřice jsme doma až před pátou raní a v postýlce o půl šesté. Krásná svatební dovča úspěšně skočila.

Cestovní den, slunečno, vedro. V sedm ráno jsme v Kodani a už před desátou jedeme dalším vlakem kategorie ICE do Hamburku. Chtěli jsme jet později a trochu pobýt ve městě, ale Jana musí být v pondělí ráno nutně v práci a vloni nám právě díky zpoždění vlaku z Kodaně ujel v Hamburku přípoj na poslední vlak do Brna a museli jsme jet oklikou přes Mnichov a Vídeň. Tak jedeme raději o vlak dříve. Z procházky po Kodani je jen rychlá chůze do centra a zpět. Německý vlak ICE je pohodlný,

Letošní Laponsko bylo díky počasí úplně jiné než loňské. I když bylo skoro stále zamračeno a mrholilo, tak tam bylo zase pěkně. Ze šestnácti dnů na horách jsme šestnáct dní měli na sobě čepici a rukavice, nejen ráno a večer ale i přes den. Nordkalottleden, aneb cesta přes Severní Kalotu, je pro vhodná pro milovníky samoty a úplné divočiny, alespoň v té části, kde jsme měli možnost se pohybovat. V národním parku Padjelanta byly cesty mnohem pohodlnější, byli jsme tu ve vrcholné sezóně (letní tu je jen od konce června do začátku září), ale i tak turistů bylo málo. Ve Fauske nám říkali, že oni mají léto v květnu, letos měli 30 stupňů. Červenec je prý špatné období. V květnu a v červnu je však ještě na horách (tající) sníh, který by znemožňoval chůzi. I místní Sámové si stěžovali na letošní malé množství turistů. Proti jiným rokům bylo zase na horách díky teplému jaru málo sněhu, řada sedel byla bez sněhu.

Národní park Saltfjellet byl také pěkný, s náročnějšími nástupy a sestupy na hlavní stezku vedoucí od severu na jih, jinak bezproblémový, s chatami skoro na každém kroku. Hory neleží zase tak daleko od Sulitjelmy a od Padjelanty, takže krajina byla relativně podobná, i tady běhali sobi. Park byl dříve nejjižnější hranicí, kde žili Sámové. Oproti Nordkalottleden se tady už pásly ovce. Krajina se pochopitelně trochu lišila, takže nelitujeme, že jsme se sem podívali.

Jezero Bovrojavri

Celkově byla na letošní dovolené krajina často velmi plochá, pozvolná, její krása a drsnost spočívá v jiných věcech. Všude jsme chodili přes plochá sedla, dlouhými údolími. Sedla měla i několik kilometrů, jedno údolí kilometrů desítky. Do 500 metrů jsou stromy, pak tráva a zakrslé dřeviny, od 900 metrů je už jen království kamenů a sněhu. A do toho všude řeky, jezera, potoky. Nad 1000-1100 metrů byly už jen kameny a spíše pak věčný sníh. Nejde tu chodit po hřebenech, maximálně zdolat jeden vybraný kopec. Nedá se naplánovat nějaká objevná cesta odněkud někam, leda se speciálním vybavením – na převoz jezer, na pohyb po ledovcích, jištění a pod. Jak říkali i jiní, ideální je to tu v zimě, kdy jezera zamrznou a krajina je najednou krásně prostupná. My se, až na výjimky, pohybovali právě mezi 500 a 800 metry, výhradně po cestách a necestách vyznačených v mapě.

Loni bylo v Laponsku hlavním slovem „komár“, v cestopise je více než dvacetkrát, letos mrak (skoro třicetkrát). Není to ovšem kritika, jen popis reality, se kterou se musí počítat. I my jsme s ní počítali.

Jízdenky na norské vlaky se kupují u Norských drah. Problém je, že pro autorizaci platební karty je třeba mít něco jako norský účet a nebo doma speciální mašinku od banky, kterou Norové vlastní, ale cizinci ne. Opatření je má asi odradit od nákupu levnějších jízdenek. Bez té se autorizace neprovede. Je třeba si najít někoho v Norsku, kdo jízdenku zakoupí. Jízdenka se netiskne doma, ale v terminálu na nádraží. Na druhou stranu, v Norsku, když si člověk nevyzvedne svoji jízdenku, tak to průvodčí ví, vyhledá vás ve vlaku podle místenky a jízdenku vám vydá. Ostatní jízdenky (švédské dráhy, německé dráhy, švédská autobusová společnost) jsme si zakoupili předem bez problému.

Proti loňsku jsme měli lehoučké batohy (1,1 kg), ideální na putování „nalehko“, vhodné na náklad asi do patnácti kilogramů. Také jsme už neměli velkou ponču, ale mnohem praktičtější lehounké nepromokavé bundy a pláštěnku jen na batoh. Tato varianta je výhodná nejen při několika hodinovém mrholení, ale i za větru. Zcela „blbý“ nápad bylo letos si vzít jen lehoučké a málo hřejivé letní spacáky. Stálá teplota 6 až 11 stupňů ve dne i v noci způsobila, že jsme byli dlouhodobě prochladlí a já jsem spal většinou oblečen tak, že jsem měl na těle tři vrstvy.

